

STADSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

ABORTFRÅGAN I POLEN

En kvalitativ diskursanalys av två tidskrifter under 2016 angående representationer av abortfrågan i Polen

Författare: Julia Kaminska

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Europaprogrammet,
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht 2017
Handledare:	Mats Andréén
Examinator:	
Rapport nr:	

Abstract

Uppsats/
Examensarbete: 15 hp

Program och/eller kurs: Europaprogrammet

Nivå: Grundnivå

Termin/år: Ht 2017

Handledare: Mats André

Examinator:

Rapport nr:

Antal ord: 12 590 ord

Nyckelord: Polen, abort, abortdebatt, pro-choice, pro-life, samhällsdebatt, rättigheter

The purpose of this thesis is to give a deeper understanding of how abortion is represented in Polish opinions magazines during 2016, which was a turbulent year concerning the debate. The method that will be used is a discourse analysis strongly inspired by Carol Bacchi's method "What's The Problem Represented To Be?", modified to fit the purpose. Through asking a series of questions concerning the representations in the material, the analysis will give an image of how abortion is represented from two points of view - the pro-life camp and the pro-choice camp. Previous research show a lot of compelling evidence that the almost total ban of abortions is in fact damaging to Polish women. Results show that the debate on abortion in Poland in comparison to post-communist Poland haven't changed a lot in the way the problem and the subjects are represented. Analysis show that an alternative vocabulary is used by the pro-life camp, that women's rights and sovereignty over their body isn't as prominent as expected and it is an actual question whether the debate is a fight for women's health and rights or if there's an alternative political agenda.

Keywords: Poland, abortion, abortion debate, pro-choice, pro-life, societal debate, rights

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Teori och tidigare forskning	7
2.1 Om abort i Polen: från kommunisttiden till 1993 års lagstiftning.....	7
2.2 Aktörer	9
2.3 Problematik kring abort efter 1993	10
2.4 Situationen 2016.....	15
2.5 Forskningslucka	15
3. Syfte, problemformulering & preciserad forskningsfråga	17
3.1 Preciserad forskningsfråga:	17
4. Metod och tillvägagångssätt.....	18
4.1 Kvalitativ textanalys.....	18
4.2 ”What’s The Problem Represented To Be?”	19
4.3 Analytiskt ramverk	20
4.4 Diskussion kring metod.....	20
5. Material	21
5.1 Urval.....	22
5.1.1 Sieci	22
5.1.2 Polityka.....	23
5.2 Diskussion material och begränsningar.....	24
6. Resultat & analys	25
6.1 Subjekten	25
6.2 Problemet	28
6.3 Problematik, oklarheter, alternativa perspektiv, ifrågasättningar	31
6.4 Generellt om resultatet	35
7. Slutdiskussion.....	38
Källförteckning.....	42

Figurförteckning

Figur 1: Tidslinje för urval av material.	24
--	----

1. Inledning

Europadomstolen beslutade 2010 om att Irlands lagstiftning kring abort inskränkte på en kvinnas mänskliga rättigheter när hon nekades abort vid rädsla för att graviditeten skulle framkalla återfall av en ovanlig form av cancer. (bbc.com 16.12.10) En kvinna i Polen nekades abort trots att det innebar en risk för henne att få kraftigt nedsatt syn, och idag är hon inte långt från blind och kan varken arbeta eller självständigt ta hand om sina barn. Dessa fall är bara två exempel på hur abortfrågan har uppmärksamats i Europa. Det finns även de som anser att abort är en mänsklig rättighet, och att abort är en debatt som borde tas upp på EU-nivå är ingen nyhet. En debattartikel, som är publicerad redan 2005, nämner att EU skulle ha hearing i frågan om abort, och att rätt till abort på EU-nivå bör vara en självklarhet. Abort framställs här som en mänsklig rättighet och med de mandat och det arbete EU gör, för mänskliga rättigheter, så är det inte orimligt att förvänta sig att EU skall ta ställning och arbeta inom frågan (SVD.se, 17.10.05). Detta är över 10 år sedan och i exempelvis Polen har inte någon förändring gjorts i lagstiftningen sedan dess. Debatten om abort är dock för närvarande i full gång i Polen.

Sedan den polska lagen rörande abort och reproduktiv hälsa infördes 1993 har den förblivit sådan fram tills idag. Abort är tillåtet i tre begränsade fall som är: 1. Kvinnans hälsa eller liv är i fara på grund av graviditeten, 2. Om undersökningar visar stor sannolikhet för permanent skada eller obotlig sjukdom hos fostret som kommer att påverka livskvalitén grovt, eller 3. Ifall det finns misstankar om att graviditeten är ett resultat av en illegal handling. (Polsk lag, Dz. U. z 1993 r. Nr 17, poz. 78).

I juli 2016 rapporterar den polska kanalen TVN24 att pro-life gruppen Ordo Iuris med projektet "Stop Aborcji" (Svenska: Stoppa Aborter) har lämnat in ett förslag till lagändring till Sejm (polska riksdagen), med 450 000 namninsamlingar som stöd. Idén med det nya förslaget är att ersätta de redan små möjligheterna till laglig abort med ett utbyggt supportsystem för familjer med barn. I detta supportsystem vill man ersätta alla möjligheter till abort, med exempelvis finansiellt stöd. De vill även att det skall bli straffbart med fängelse upp till 5 år för personer som utför illegala aborter.

Fokus skall dock ligga på de som utför aborten, vilket innebär att domstol kan välja att inte straffbelägga modern som valde att utföra abort (TVN24, 05.05.16).

Som svar på detta så startades ett motprojekt - "Ratujmy kobiety" (Svenska: Låt Oss Rädda Kvinnorna) som även de lade fram ett förslag till lagförändring till Sejm. Detta förslag var att i en mycket större grad liberalisera tillgången till laglig abort. Tidskriften Gazeta Wyborcza skriver hur de två olika projekten fick mycket ojämn respons i Sejm. Förslaget om att liberalisera lagstiftningen kring abort förkastades i första läsningen, medan förslaget om att göra lagstiftningen ytterligare restriktiv förkastades först efter massprotester (Wyborcza.pl, 13.06.17)

Allt detta resulterade i stora massdemonstrationer 2016 med tusentals deltagande runt omkring i hela landet den 3 oktober, i det som kom att kallas "Den svarta protesten". Människor runt om i hela landet samlades på gatorna för att protestera mot det restriktiva lagförslaget och visa sitt missnöje för politikerna. Endast i Warszawa sägs det ha varit så många som 30 000 deltagare vid ett tillfälle. Detta är ett stort antal deltagare i Polen, som trots sin stora befolkningssmängd sällan vittnar om omfattande gatuprotester. Problematiken nådde ut bortom Polens gränser och flera städer i Europa visade sitt stöd och solidaritet för polska kvinnors kamp, genom protester i bland annat Berlin, Kiev och Bryssel (Newsweek Polska, 04.10.16).

Abortlagstiftningens restriktiva förändring har haft många negativa konsekvenser bortsett från fallen presenterade ovan. Lagen har antagligen inte minskat antalet aborter, utan förflyttat dem från att vara legala till illegala. En svart marknad för abort har skapats, och priserna kan variera från en hel (genomsnittlig för polackerna) månadslön till även dubbla detta. Även de kvinnor som ur laglig synpunkt har rätt att genomföra en abort, blir nekade av olika anledningar och tvingas vända sig till den illegala svarta marknaden för hjälp. Girard & Nowicka (2002) presenterar flera fall där abortlagstiftningen har orsakat polska kvinnor och deras familjer smärta, lidande och trauma. Trots dessa negativa konsekvenser (som uppmärksammats på större skala än endast i Polen) av denna lagstiftning så presenteras förslag om att förbjuda abort helt, utan hänsyn till några som helst kompromisser (Girard & Nowicka, 2002, s. 23-24).

Arbete kommer att läggas upp följande: Till att börja med så kommer en genomgång av tidigare forskning att presenteras för att ange forskningsluckan. Därefter beskrivs syfte, problemformulering samt preciserad forskningsfråga. Nästa avsnitt som presenteras är metod och tillvägagångssätt följt av material. Avslutar gör avsnittet om resultat samt slutdiskussion & analys.

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Om abort i Polen: från kommunisttiden till 1993 års lagstiftning

Från och med 1956 till 1993 var abort tillgängligt i stor utsträckning i Polen, givet att aborten skulle utföras på grund av terapeutiska eller socioekonomiska skäl. Att avsluta en graviditet var då kostnadsfritt i offentliga sjukhus, eller så utfördes behandlingen på en privat klinik till ett lågt pris. Det var i och med den kommunistiska regimen som "abort on demand" blev tillgängligt, och det var även i andra länder som Bulgarien och Ungern som en lagstiftning som denna befann sig (Girard & Nowicka, 2002; s. 22, Dudová s. 950, Kulczycki, 1995; s. 471-472).

Trots en delad bakgrund med flera andra länder beskrivs abortdebatten i Polen som ett fall med en specifik situation med specifika omständigheter. Abortlagstiftningen skulle komma att kriminaliseras 1993 efter stort påtryck från kyrkan (Dudová, s. 967). Till följd av en systematisk anti-abort kampanj från den romersk-katolska kyrkan så fick Polen en mera restriktiv lagstiftning år 1993. Efter 4 år av abortmotståndarnas ihärdiga kämpande kom abort i alla fall, förutom tre undantag, att kriminaliseras. Trots att majoriteten av befolkningen fortfarande var "pro-choice" så beskriver Girard & Nowicka (2002) situationen som att befolkningen (som då var till 95% tillhörande katolska kyrkan) till majoriteten var emot en skärpt lagstiftning, men att de inte klarade av uppgiften att ställa sig emot Johannes Paulus II, kyrkans överhuvud (Girard & Nowicka 2002, s. 22).

Inte endast blev abort 1993 illegalt, utan även organisationer som Kvinnornas Kommission (The Commission of Women) blev illegaliserad då den uttalade sig starkt emot för att stoppa ett abortförbud. Żuk & Żuk beskriver att den nya konservativa eliten under tidigt 90-tal ansåg att legalisering av abort var lika illa som kommunism (Żuk & Żuk, 2017; s. 692). Kyrkan liknade abort med mord (Szlewa 2016, s. 742). Enligt Kramer (2009) var så många som upp till 60% av polens befolkning egentligen för abort på vissa villkor. Medan den polska påven (som folket höll mycket kär) tillsammans med kyrkan utövade en enorm press på att minska

tillgången till abort, så hade folket inte mycket erfarenhet sedan tidigare av att behöva göra motstånd i en fråga som denna. Girard & Nowicka (2002) skriver att samhället som levt under en liberal lagstiftning i nästan 40 år, inte var redo och inte hade tillräckligt mycket erfarenhet för att debattera mot de aggressiva pro-life argumenten. (Girard & Nowicka, 2002; s. 22, Kramer 2009; s.87)

Kramer (2009) skriver i sin artikel "Polish parliament and the making of politics through abortion" (citat sid. 82): "Debate around reproduction serves as a substitute issue where wider concerns and anxieties around the proper ordering of the re/constructed post communist polity, (gendered) citizens and nation/state are played out, and where the legitimacy of political authority is articulated and contested". Med detta menas att abortfrågan i sig handlar om mer än en fråga om kvinnors hälsa och att rädda ofödda barn. Abortfrågan blir ett sorts politiskt substitut. I en övergång från ett kommunistiskt till ett postkommunistiskt samhälle omdefinieras kvinnors roller i samhället, och i det postkommunistiska samhället så symboliserar kvinnor nationens väktare i och med deras biologiska möjlighet att utöka befolkningen. En stark symbol under denna tiden var användningen av begreppet "Polens Moder" (Matka Polka), "moder av gud och nationen". Under kommunisttiden har abort snarare handlat om kvinnans hälsa, men detta ändras i och med omdefinitionen av kvinnors roller. Foster får nu egna rättigheter och kvinnan blir endast ett kärl för fostret, och abortfrågan går från att vara en medicinsk fråga till att bli en fråga om moral och vad som är rätt och fel (Kramer 2009; s.82-83, Szlewa 2016, s. 742, Heinen & Portet 2010, s.1008). Żuk & Żuk (2017) skriver även att tidigare, bland annat under krigstiden, så var huvudmålen för männen inom hälsovård att ha så många möjliga rekryter för armén som möjligt, medan huvudmålet för kvinnorna var fokus på fortplantning. Även här hänger kvinnornas öde på vad abortdiskussionen kretsar kring vid givet tillfälle och vad som anses vara "kvinnans uppgift" (Żuk & Żuk, 2017; s. 690).

Polen har sedan 1993 hållt fast vid samma lag rörande abort. Det som lagstodgades för över 20 år sedan innebär ytterst begränsad möjlighet till abort för Polska kvinnor. Denna nya lagstiftning kom även att benämnas (trots sin restriktiva natur) en kompromiss och kallas "abortkompromissen" (Szlewa 2016, s. 742).

2.2 Aktörer

Abortdebatten har delats upp i huvudsakligen två uppenbara läger; pro-choice och pro-life. Pro-choice rörelsen innefattar socialister, postkommunister och liberaler i samarbete med "the Polish Parliamentary Women's Group", icke-statliga organisationer, feminister, kvinnoaktivister och en andel kristna intellektuella. Motparten till dessa är pro-life aktivisterna, och till största del de anslutna till katolska kyrkan (Kramer 2009, s.87). Chełstowska (2011) beskriver situationen som att den katolska kyrkan samt konservativa fokuserar på de moraliska samt politiska aspekterna av frågan, som att etablera fostrets rättigheter och kristna värderingar. Polska icke-statliga organisationer som är intresserade av reproduktiv hälsa samt kvinnorörelser försöker huvudsakligen att belysa medicinska samt ekonomiska aspekter som abortlagstiftningen har för kvinnor (Chełstowska, 2011; s.99) .

Exempel på nutida icke-statliga organisationer som kämpar för rätt till abort är Polska Federationen för Kvinnor och Familjeplanering (The Polish Federation for Women and Family Planning). Den 25 juli år 2001 organiserade den Polska Federationen för Kvinnor och Familjeplanering en tribunal för rätten till abort i Warszawa. Syftet med denna tribunal var att belysa och framföra till en större publik de negativa effekterna av att kriminalisera abort i Polen. I tribunalen framfördes sju kvinnors erfarenhet av abort under lagstiftningen som stiftades 1993. Dessa negativa effekter är bland annat personliga trauman, en väsentlig hälsorisk för hundra tusentals kvinnor i Polen, ekonomisk påfrestning, abortturism, förtryck mot kvinnor med mera (Girard & Nowicka, 2002; s. 22-27). Den Polska Federationen för Kvinnor och Familjeplanering är bara en grupp av många som representerar pro-choice sidan. Det finns många aktörer och språkrör som vill se en liberalisering av abortlagstiftningen. Kvinnornas Kommission är ytterligare ett exempel på arbete för kvinnors rättighet till abort. Motståndet de utgjorde mot den restriktiva lagstiftningen ledde till att kommissionen förbjöds efter införandet av den restriktiva lagstiftningen 1993 (Żuk & Żuk, 2017; s. 692).

Den katolska kyrkan är en nationell symbol för motstånd - både mot kommunismen samt främmande ockupanter (Heinen & Portet 2010, s. 1007). Som nämns tidigare var Johannes Paulus II en stor förebild för polackerna och en person många polacker kände ett starkt band till (Girard & Nowicka 2002, s. 22, Szlewa 2016 s. 741). Den katolska kyrkan hade dock mer än bara ett andligt syfte i Polen, den visade sig även vara en prominent samhällsaktör. Kyrkans symboliska vinst gentemot aborten (genom att den näst intill totalt förbjöds 1993) kom att manifesteras sig i politik och samhälle (Szlewa, 2016, s. 741-744). Szlewa (2016) pekar på ett skifte där neutrala ord ersätts med värdeladdade ord även i lagtexter som en indikator på kyrkans makt. Kyrkans stora inflytande har dock också en historisk bakgrund. Kyrkan var en stark motståndare för socialist-staten (kommunismen), och stödde oppositionen i kampen för ett demokratiskt Polen. Efter kommunismens fall så framställdes kyrkan som "hjältar" och fick därmed ett stort inflytande på samhällsdebatt och media. I och med slutet på den hårda kampen mot kommunismen kom Johannes Paulus II att förkroppsliga kristendomen och nationen (Szlewa, 2016, s. 741-744, Kulczycki, 1995; s. 472).

2.3 Problematik kring abort efter 1993

I sin artikel presenterar Girard & Nowicka (2002) redan år 2002 att anti-abortlagstiftningen som trädde i kraft 1993 antagligen inte reducerade det allmänna bruket av abort. Däremot så skapade denna lagstiftning en svart marknad för abortprocedurer. I kontrast till tidigare lagstiftning där abortprocedurer var tillgängliga för en lägre kostnad eller helt kostnadsfritt så skriver författarna att kostnaderna efter 1993 för en illegal abort motsvarar allt emellan en genomsnittlig månadslön (ca. 2000 PLN) till det dubbla (Girard & Nowicka, 2002; s. 23). Den svarta marknaden för aborter är väl utvecklad i storstäder, och omkring år 2006 så beräknades det att mellan 80 000 till 200 000 illegala aborter genomförs varje år (Kramer 2009; s. 87, Szlewa 2016, s. 755).

Girard & Nowicka (2002), presenterar även argument där de menar att den restriktiva lagstiftningen har skadat kvinnorna i landet. Dessa argument presenteras i form av

berättelser om de sju kvinnor som på lagligt sätt borde beviljas abort, men av vårdpersonal nekades denna rätt. Bland dessa fanns två kvinnors berättelser, Barbaras och Bozenas. Deras berättelser berör en outhärdlig nivå av stress, påfrestning samt kränkningar. En annan kvinna, Maria, valde att inte representera sig själv inför domstolen på grund av oron för att avslöja sin HIV status, som var anledningen till aborten. Wioleta representerades även hon av en medlem från den Polska Federationen för Kvinnor och Familjeplanering på grund av att hon befann sig i fängelse för ett brott som hon själv inte begick. Alicja hade rätt till en abort då flera läkare uttalade sig om att ytterligare en graviditet kunde leda till blindhet. Hon nekades sin rätt till abort och var tvungen att föda barnet och blev i och med detta helt blind och kan nu inte försörja eller självständigt ta hand om sitt barn. Kasia kunde även hon inte återberätta sin historia då hon avled på grund av en illegal abort som ej utfördes rätt samt avsaknad av den hjälp hon behövt. (Girard & Nowicka, 2002; s. 22-30)

I Alicjas fall drabbades hon även av något som kallas "samvetesklasulen" (The conscience clause) vilket innebär att läkare (eller annan personal) kan neka hjälp på grund av ideologiska anledningar. Detta innebär i praktiken att läkare kan neka abort eller neka intyg till abort då de anser att detta är moraliskt fel. I just Alicjas fall så dömde dock den Europeiska domstolen att hennes rätt till privatliv enligt Europeiska konventionen för mänskliga rättigheter hade nekats (Żuk & Żuk, 2017; s. 694, Szlewa 2016, s. 753).

I en studie av Heinen & Matuchniak-Krakuska som publicerades 1995 så har det gjorts undersökningar så tidigt som 1989 kring den retorik som fördes för att få igenom en minskad tillgång till abort 1993. Artikelns författare konverserade med 30 personer som var insatta och aktiva inom ämnet abort i Polen. Hälften var pro-life och hälften var pro-choice. Heinen & Matuchniak-Krakuska hävdar att personerna som stod för pro-life utvecklade ett nytt vokabulär, värdeladdat och anpassat efter deras syfte. Neutrala termer eliminerades och ersattes med passande synonymer. Även exklusion av vissa ord samt omdefinitioner uppfattades. Detta "nya vokabulär" användes främst och frekvent av "kyrkliga experter" och syftet med detta var att

alternera associationer till vissa begrepp. De som stod för pro-choice behöll ett mera allmänt använt och neutralt vokabulär och diskuterades inte lika ingående. Neutrala ord som embryo och foster kan ersättas med befruktat barn, barn, baby. En gravid kvinna kan istället beskrivas som moder. Abort byts ut mord, barnmord eller exempelvis "mutilation av barn i moderns livmoder". (Heinen & Matuchniak-Krakuska, 1995; s.27-28; Szlewa, 2016; s.745-746) Utifrån pro-lifesynpunkten så är "rätten till abort" också "rätten till mord". (Heinen & Matuchniak-Krakuska, 1995; s.28). Ytterligare att ha i åtanke är att många nationalisterna efter den nya lagstiftningen 1993 framhävde bilden och kvinno-idealet; "Polens Moder" (Matka Polka), som diskuterat innan sågs som nationens och familjens väktare, men även en symbol för Moder Maria (Jesus moder) (Kulczycki, 1995; s.490).

Enligt Heinen & Matuchniak-Krakuska (1995) så är det inte endast enskilda ord som byttes ut utan även hela innebörder av begrepp som förändrats i det nya vokabuläret. Pro-life respondenter i författarnas undersökning vägrar att acceptera World Health Organizations (WHO) definition av hälsa (som även inkluderar en persons fysiska, mentala och sociala välmående) och omdefinierar detta till deras fördel. Då pro-choice sidan anser att tillgång till abort är nödvändigt för god hälsa och pro-life anser det motsatta blir detta ett problem för själva grunden av argumentet att "tillgång abort är nödvändigt för en god hälsa". (Heinen & Matuchniak-Krakuska, 1995; s. 29)

Hur relaterar den nuvarande lagstiftningen till internationella överenskommelser rörande mänskliga rättigheter? Det har uppmärksammats att som en part i fördrag som "International Covenant on Civil and Political Rights", "International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights", "Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW)" borde landet garantera rätten till liv, personens frihet och säkerhet, privatliv samt den högsta möjliga standarden av vård utan diskriminering på grund av kön. Även vid International Conference on Population and Development (ICPD) i Kairo år 1994, erkände världens nationer (inklusive Polen) att internationella mänskliga rättigheter garanterar rätten för alla par och individer att bestämma fritt och ansvarsfullt antalet och frekvensen av födande av barn, samt att ha tillgång till information för att fatta dessa beslut. Här

erkändes att människan skall ha rätt att bestämma kring reproduktion utan diskriminering, samt att osäkra aborter är ett stort offentligt hälsoproblem som måste tas i tu med (Girard & Nowicka, 2002; s. 26-27). **Kramer (2009) påpekar också** att genom att neka kvinnor rätten till abort så ges fostret en suveränitet över kvinnans/moderns kropp. Ett koncept som detta har en inverkan på kvinnors kroppsliga integritet, men säkerställer inte nödvändigtvis barnets säkerhet (Kramer, 2009; s. 83). Tanken är att allt möjligt skall göras för att denna kvinna ej skall genomgå en abort, dock så fästs ingen vikt vid ifall kvinnan har någonting att äta eller någonstans att bo. Enligt Tadeusz Boy-Żelenski bidrar detta tankesätt inte endast till en debatt om kvinnans rättigheter kring sin kropp, utan påpekar även att socio-ekonomiska faktorer är av stor betydelse (Żuk & Żuk 2017; s.691).

Sexualkunskap och undervisning rörande ämnet togs även bort från undervisningsplanen år 1999 och preventivmedel som p-piller är inte lätta att få tag på. Hälsoministern från Lag och Rättvisa (Prawo i Sprawiedliwość) kallade även vid ett tillfälle "dagen efter piller" för "abortpiller", vilket är medicinskt inkorrekt (Kramer 2009; s. 86, Żuk & Żuk 2017, s.701). Enligt Heinen & Portet (2010) så är majoriteten av polackerna *för* sexualkunskap i undervisningsplanen, medan katolska kyrkan gör motstånd och menar att intima relationer endast borde ske inom äktenskap och att inget annat bör uppmuntras (Heinen & Portet, 2010; s. 1015). Med en begränsad kunskap inom ämnet och debatten med en kombination av begränsning av preventivmedel är detta ytterligare en begränsning för kvinnors handlingsmöjligheter, och drabbar kvinnor med låg inkomst hårdast. Även då det kommer till den sexuella aspekten av kvinnors hälsa så visar statistik att kvinnor i Polen väldigt sällan genomgår undersökningar som t.ex mammografi, då undersökningar som dessa "demoniseras". 70% av respondenterna i en undersökning svarade att de aldrig haft en mammografi. (Kramer 2009; s. 86, Żuk & Żuk 2017, s.701). Żuk & Żuk skriver även hur Tadeusz Boy-Żelenski visade att en restriktiv abortlagstiftning rent allmänt slog hårdare mot kvinnor av de lägre klasserna (Żuk & Żuk, 2017; s. 691).

Ytterligare problem samt argument emot en restriktiv lagstiftning som skapades i och med detta var ett fenomen som kallas för abortturism. Detta innebär att kvinnor

istället för att välja att genomföra en illegal abort inom landet väljer att åka utomlands (till länder där abort inte är olagligt) och istället genomföra proceduren där (Girard & Nowicka, 2002; s. 23-24, Kulczycki, 1995; s.489). Heinen & Matuchniak-Krakuska (1995) skriver att pro-choice anhängare inte har något direkt svar på hur man skall förebygga abortturism eller en svart marknad för abortprocedurer. Optimisterna från denna pol av debatten svarade helt enkelt med att "en restriktiv lagstiftning kommer att eliminera aborter" medan realisterna svarade med att lagen kommer att "begränsa aborter". Dogmatikerna (person bunden av tro eller lära) svarade med "Even if only one unborn child is saved, it means our new law is a good one" (Heinen & Matuchniak-Krakuska 1995, citat s. 32). Ytterligare ett exempel på att abortturism är ett etablerat fenomen är en (kontroversiell) affisch som befann sig på en busshållplats i staden Łódź. På denna affisch visades en kvinna i sina underkläder och texten "Flygbiljett till Storbritannien - 300 PLN. Boende - 240 PLN. Abortpiller i en offentlig klinik - 0 PLN. Lättnad efter en procedur utförd i värdiga förhållanden - ovärderlig. För allt annat betalar du mindre än om du använde dig av polska svarta marknaden" (Chelstowska, 2011; s. 98).

Samtidigt så skrivs det att syftet med att införa en restriktiv lagstiftning rörande abort inte är att bestraffa kvinnor. Pro-life anhängare säger att syftet är att skydda ofödda barn och inte att fängsla kvinnor, men att "en lag är en lag", vilket implicerar att ifall det är kvinnor som får betala priset så må så vara. (Heinen & Matuchniak-Krakuska, 1995; s. 32)

Trots att Polen fick möjligheten att gå med i EU uttalade de sig öppet om att de ville behålla det "kulturella undantaget" gällande reproduktiva rättigheter. Vid tillfället då EU-medlemskap var en aktuell fråga var det en vänster-koalitionsregering som satt vid makten, och även denna ville inte motsätta sig den katolska kyrkan. För att kunna få en parlamentarisk majoritet till att vilja gå med i EU var regeringen tvungna att ingå ett samarbete med kyrkan, vilket lämnade abortfrågan i skymundan (Heinen & Portet 2010, s. 1013). Tillgång till abort är en fråga som fortfarande regleras på nationell nivå. Enligt EU så är det upp till varje medlemsland att reglera denna lagstiftning och att ingen av EUs institutioner har rätt att bestämma över abortlagstiftning. Polens

lagstiftning rörande abort idag är en av de mest restriktiva, bortsett från Irland och Malta (som båda tillåter färre undantag för abort än Polen). Żuk & Żuk (2017) skriver dock att regleringarna som föreslås kan liknas med förhållanden som i länder som El Salvador, Honduras, Nicaragua eller Chile. Till skillnad från dessa länder så finns det i Europa konventioner som Europeiska Konventionen för Mänskliga Rättigheter, som inte är förenlig med sådana lagstiftningar. Författarna skriver även hur en förändring mot ett totalförbud av abort hade inneburit en förändring "åt fel håll" ifall man tittar på den internationella- samt EU-trenden av standard för kvinnor (Żuk & Żuk 2017, s. 700).

2.4 Situationen 2016

En kommitté skapades 2016 under namnet Stoppa Aborterna (Stop Aborcji) i Polen för att samla in namnunderskrifter med syfte att samla och visa stöd för ett lagförslag som ville förbjuda abort i sin helhet. Cirka 450000 namnunderskrifter samlades in och kyrkan, den dåvarande premiärministern samt flera medlemmar från partiet Lag och Rättvisa (Prawo i Sprawiedliwość) visade ett offentligt stöd för detta förslag. En opposition formades med namnet "Låt oss Rädda Kvinnorna" (Ratujmy Kobiety) med hjälp av icke statliga organisationer samt andra vänsterorienterade partier. Deras liberala lagförslag föreslog en mera liberaliserad abortlagstiftning och en utökning av sexualkunskap, och samlade ihop cirka 215000 underskrifter. Inget parti i det Polska parlamentet har vid publiceringen av Szlewas (2016) artikel visat stöd för det liberala förslaget, medan det restriktiva förslaget har stöd hos Lag och Rättvisa (Szlewa, 2016; s760).

2.5 Forskningslucka

1995 skrev Heinen & Matuchniak-Krakuska (citats s. 29): "Catholic 'experts' respond to the statement that 'women have the right to choose their own maternity' with the assertion that 'falling birth rates risk the annihilation of the Polish nation'" (Heinen & Matuchniak-Krakuska, 1995; s.29). Svaret på detta kom några år senare (citats s. 22): "The restrictive abortion law in Poland has not increased the number of births; it has only caused women and their families suffering" (Girard & Nowicka, 2002; s. 22).

Med konkreta bevis om hur den dåvarande (och nuvarande) abortlagstiftningen har tillfogat kvinnor smärta och även i vissa fall död, hur argumenteras det för en ytterligare restriktion för abort år 2016? Det finns mycket material om abortdebatten i Polen fram till cirka 2014, dock inte så mycket kring debatten som uppstod 2016 då det nya lagförslaget lades fram. Då frågan näst intill alltid präglats av en debatt mellan pro-choice och pro-life sidorna är det inte orimligt att materialet som skall undersökas kommer från opinionstidskrifter som i något mån står för dessa sidor. I och med detta så önskar denna uppsats att undersöka representationer av abortfrågan i opinionstidskrifter under 2016.

3. Syfte, problemformulering & preciserad forskningsfråga

Med detta mycket aktuella och intressanta och kontroversiella exempel på debatten kring abortfrågan så är syftet med denna uppsats att få en djupare förståelse för hur abortfrågan representeras i polska tidskrifter. Genom att analysera 8 artiklar från opinionstidskrifter under 2016 rörande abortfrågan så kommer denna uppsats förhoppningsvis genom analysen av det utvalda materialet kunna bidra med utökad förståelse om hur abortfrågan representeras i Polen.

3.1 Preciserad forskningsfråga:

Den preciserade forskningsfrågan för denna uppsats är:

- Hur representeras abortfrågan i två polska representativa tidskrifter under 2016?

4. Metod och tillvägagångssätt

För att kunna få en djupare förståelse av hur abortfrågan i Polen presenteras i opinionstidskrifter så behövs en inblick i vilka representationer som kan återfinnas i tidskrifterna. För detta så kommer ett antal artiklar ur utvalda tidskrifter att användas till analys. När dessa artiklar har analyserats utifrån ett analyschema och förtydligats genom den utvalda metoden så kommer materialet kunna användas för att förklara och få en fördjupad förståelse hur abortfrågan representeras i opinionstidskrifter under 2016.

4.1 Kvalitativ textanalys

Den metod som anses passa bäst är kvalitativ textanalys. Den kvalitativa textanalysen lämpar sig som metod då man anser att det vi är ute efter är helheten - som är större än bara den sammanlagda summan av delarna. Esaiasson et. al. skriver även att vissa delar kan vara viktigare än andra och att innehållet vi vill komma åt endast kan nås genom en mer intensiv läsning som tittar noga på detaljer. Vi vill komma åt meningen och betydelsen av texterna. Det som skall undersökas i denna uppsats är t.ex inte hur ofta ordet "abort" används i en debatt (vilket hade kunnat lämpa sig att undersöka med en kvantitativ textanalys) utan att gå in djupare och se hur en argumentationskedja bygger upp en helhet. Detta är en typ av kritiskt granskande undersökning, då vi inte kommer att få fram ett svar på vår fråga endast genom att exempelvis ordna materialet logiskt eller klassificera materialet. Typen av kritiskt granskande undersökning som kommer att göras är en diskursanalys vars analyschema tar avstamp i Carol Bacchis metod "What's The Problem Represented To Be?". Mer om Bacchis metod kommer i nästa avsnitt där metoden och analyschemat presenteras mera ingående. Diskursanalyser har ett brett område av tillvägagångssätt, men syftet med dessa är ofta att belysa maktförhållanden och att språk har en betydande roll i att forma verkligheten. Detta blir ytterst aktuellt för denna undersökning, så syftet med denna är att undersöka hur abortfrågan *representeras* i polska opinionstidskrifter. Det är givet att representationer bildar en

bild av hur verkligheter ser ut, och då representationer skiftar så skiftar den representerade bilden av verkligheten. Detta blir en fallstudie av hur utvalda tryckta tidningar representerar två sidor av abortdebatten i Polen. (Esaiasson et. al., 2012; s. 211-213).

4.2 "What's The Problem Represented To Be?"

Carol Bacchis metod för policyanalys, "What's The Problem Represented To Be?", är den metod för diskursanalys som kommer att användas för att bygga upp analys-schemat, med modifikationer för att passa denna studie. Denna metod är till en början utformad för att analysera policys, men kan även användas till att få en fördjupad och systematisk förståelse även av andra typer av texter (Esaiasson et. al., 2017; s. 216-217). Syftet med denna metod är att genom att titta på ett förslag för förändring analysera hur ett "problem" representeras och framställs. Man vill undersöka om "lösningen" för det påstådda problemet stärker redan existerande antaganden eller rent av konstruerar problem (Bacchi, 2010; s.111-114). Det ställs ett antal frågor rörande policyförslagen som bas för analysen som exempelvis: "Hur är problemet representerat?", "Vilka sorters subjekt representeras?", "Hur är lösningen på problemet representerad?" etc. (Esaiasson et. al., 2012; s. 216-217). Dessa frågor kommer att hjälpa till att i analysen se hur dessa föreslagna "lösningar" i sig konstruerar och målar upp en bild av vad som är ett problem. Analysen skall med andra ord inte säga oss hur väl lösningen löser "problemet", utan hur det är lösningen som skapar ett "problem".

Ett exempel som Bacchi tar upp (2010, s. 114) är träningsprogram i ledarskap för kvinnor. Genom att se dessa program som "lösningen" så representerar de att kvinnor på något sätt ligger efter i ledarskapskunskaper och det är det som "problemet" är. Det är kvinnorna som blir uppmålade och representerar problemet, istället för att ha i åtanke att sociala normer spelar roll i vad som anses att vara framgångsrik. Metoden undersöker även hur man genom att titta på representationen av problemet understöder sociala strukturer eller hierarkier. Det är även eftersträvansvärt att ha frågor som dessa i åtanke: Vad kommer att göras åt "problemet" i och med denna representation? Till vems fördel? Till vems nackdel? Vem får skulden? (Bacchi, 2010; s.114-116).

4.3 Analytiskt ramverk

Analysramverket är inspirerat av Carol Bacchis metod, "What's The Problem Represented To Be?", som undersöker hur fenomen *representeras*. Frågorna har blivit delvis anpassade och i vissa fall förkortade för att behålla ett rimligt och inte för brett fokus för analys. Det Bacchi bidrar med här är hur ett fenomen/problem/subjekt representeras för att måla upp en specifik bild av verkligheten/situationen/potentiell lösning.

De frågor som utgör analysramverket är:

- Vilka subjekt representeras? Hur representeras dessa subjekt?
- Hur är "problemet" representerat?
- Vad har lämnats problematiskt/oproblematiskt i representationen? Var finns det oklarheter? Kan man se "problemet" ur ett annat perspektiv?
- Hur skulle representationen kunna bli ifrågasatt, störd eller utbytt?

4.4 Diskussion kring metod

En alternativ metod för att besvara forskningsfrågan hade kunnat vara kvalitativa intervjuer. Då intervju är en bra metod för att t.ex uppfatta längre och mera utvecklade svar så hade man kunnat få en mer nyanserad och detaljrik bild av abortdebatten i Polen, som även är nära till aktörernas verklighet. Intervjumetoden lämpar sig även för utvinnande av svar på frågor som ej nödvändigtvis är planerade för studien men kan komma visa sig vara relevanta. (Esaiasson et. al., 2012; s. 260-261) Intervjuer hade inneburit en viss sort av utökad flexibilitet, som hade kunnat gynna studien genom att visa olika sidor av frågan från olika aktörers perspektiv. En komplettering med intervjuer hade även kunnat tillföra en intressant nyansering, samtidigt som fokus hade skiftat och frågeställningen hade behövts modifieras.

5. Material

Det empiriska materialet som jag har valt att använda mig av är artiklar från de två polska veckotidningar som heter "Polityka" och "Sieci". Sieci är även kallad "w Sieci", "Sieci Prawdy" och "w Sieci Prawdy" i olika sammanhang i samband med namnbyte på tidskriften. Under 2016 så hette tidskriften endast "Sieci", och i denna uppsats kommer endast namnet och material från "Sieci" användas. Urvalskriterierna för tidningarna var: att det är en opinionstidskrift, att ett sökbart arkiv skall finnas på tidskriftens internetsida, att det är en veckotidning samt att tidskriften är polsk. Tidningen "Polityka" är utvald då den enligt eurotopics.net är en center-liberal tidskrift (www.eurotopics.net, 28.10.17). Den andra tidningen "Sieci" är utvald då den enligt sin hemsida är den största konservativa opinionstidsskrift i Polen (<https://www.wsieciprawdy.pl/>, 28.10.17). Båda dessa är bland de största opinionstidskrifterna i Polen, och lämpar sig därmed för att analyseras, då en tidskrift med för få läsare hade gjort det svårt att göra någon slags generalisering. Enligt wirtualnemedi.pl/teleskop.org så hade i december år 2016 Polityka ca. 120 tusen sålda exemplar och W Sieci ca. 70 tusen sålda exemplar (teleskop.org, December 2016, uppdaterad 2017.08.10). Möjliga kandidater som nekades var t.ex Gazeta Polska som inte hade ett sökbart arkiv på deras hemsida.

Materialet i sig består av 8 artiklar från 2016, 4 från vardera tidskrift. Båda tidskrifterna är författade på polska och allt material som används är översatt av uppsatsförfattaren. Det mest optimala hade varit att inkludera allt material som är relevant för frågeställningen. I och med att frågeställningen för denna studie potentiellt skulle kunna omfatta en mycket stor mängd artiklar så måste ett antal begränsningar göras för att det praktiskt sett skall bli genomförbart. Vid kvalitativ textanalys krävs detaljerad läsning, och därför är utvalet av 8 artiklar en hanterbar mängd för en studie som denna. Detta är ett relativt snävt material, vilket innebär att resultaten kommer att vara specifika för detta fallet (Esaiasson et. al., 2012; s. 225-226). Detta kommer att diskuteras ytterligare.

5.1 Urval

Urvalet av artiklar har genomförts följande: För att finna artiklar som är lämpliga att analysera så söks efter ordet "aborcja" ("abort" på polska) i sökmotorerna på respektive tidnings hemsida. Endast artiklar publicerade år 2016, samma år som lagförslag presenterades och stora protester hölls, tas till hänsyn för att materialet skall vara så nära daterat händelsen som möjligt. Processen för sökning efter material samt urvalet från varje tidskrift beskrivs nedan. Se även figur 1, publiceringsdatum för varje artikel.

5.1.1 Sieci

Endast 5 artiklar kom upp vid en sökning av "aborcja" på hemsidan för Sieci. Alla dessa är publicerade 2016, utav dessa valdes 4 relativt tidsmässigt utspridda artiklar ut. En notis är att den första artikeln som även den är relevant, kom inte upp i själva sökningen utan hittades vid en manuell sökning av tidningens utbud. Resterande tre artiklar hittades genom sökmotorn. Anledningen till att inte alla 5 sökresultat utvaldes var: 1. två av sökningsresultaten syftade till *en* och samma artikel, samt 2. den andra artikel som valdes att inte tas med var en intervju med en skådespelare, där abort *inte* var fokus i intervjun och därmed ansågs den inte vara lämplig att analysera. . Det är viktigt att här ha i åtanke att detta påverkar resultat, samt att detta resultatet kommer bli specifikt för denna studie (Esaiasson et. al., 2012; s.225-226).

Artiklar från Sieci:

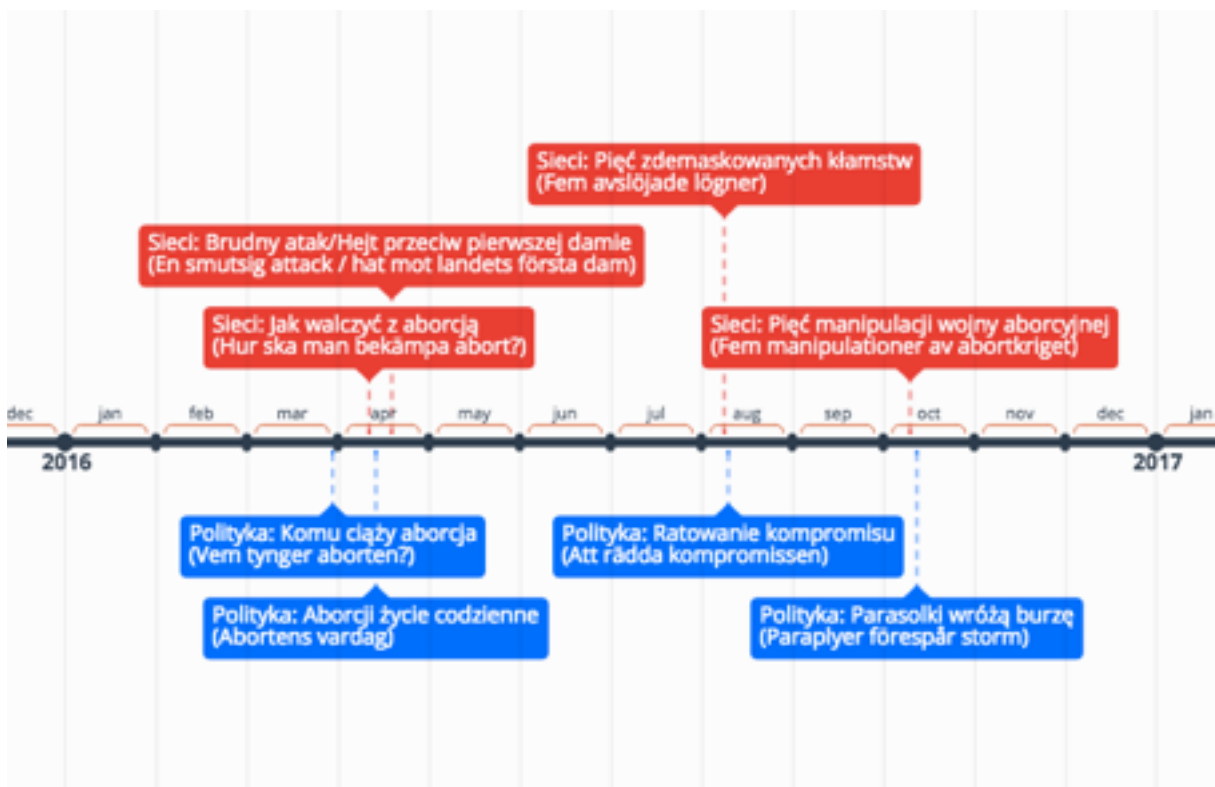
- **"Hur ska man bekämpa abort?"** ("Jak walczyć z aborcją") av Piotr Zaremba
- **"En smutsig attack / hat mot landets första dam"** ("Brudny atak / Hejt przeciw pierwszej damie") av Dorota Łosiewicz
- **"Fem avslöjade lögner"** ("Pięć zdemaskowanych kłamstw") av Marzena Nykiel
- **"Fem manipulationer av abortkriget"** ("Pięć manipulacji wojny aborcyjnej") av Marzena Nykiel

5.1.2 Polityka

Vid en sökning av "aborcja" i tidningen Politykas sökmotor kommer 242 resultat upp för år 2016. Då detta är ett mycket mera brett utbud jämfört med Siecis artiklar så kommer artiklarna från Polityka väljas så att de tidsmässigt är publicerade mer eller mindre samtidigt. Artiklarna från Polityka är med andra ord utvalda utefter den tidsmässiga publiceringen av artiklarna i Sieci, och då det fanns flera som passade in tidsmässigt så valdes de med antingen starkast anknytning till frågan. I och med detta så är artiklarna publicerade i ungefär samma moment i debatten och har "samma förutsättningar". I de fall då det fanns flera artiklar att välja emellan, då de redan hade sorterats efter relevans så valdes även de som var längre, för att omfatta så mycket material som möjligt.

Artiklar från Polityka:

- **"Vem tynger aborten?"** ("Komu ciąży aborcja") av Malwina Dziedzic
- **"Abortens vardag"** ("Aborcji życie codzienne") av Elżbieta Turlej
- **"Att rädda kompromissen"** ("Ratowanie kompromisu") av Mlv (endast detta anges som namn på författaren)
- **"Paraplyer förespår storm"** ("Parasolki wróżą burzę") av Mariusz Janicki & Wiesław Władyka

Figur 1: Tidslinje för urval av material.

En tidslinje för att visa på hur valda artiklar är publicerade nära varandra är utvalda för att matcha. Detta för att alla artiklar skall vara publicerade i liknande "politiskt klimat" och vara publicerade med liknande information tillgänglig vid publiceringstillfället. (Polityka, W Sieci Prawdy, publiceringsdatum på artiklarna)

5.2 Diskussion material och begränsningar

I och med skillnaden i mängden artiklar på temat hos de utvalda tidskrifterna (5 resultat från Sieci, samt 242 resultat från Polityka) så är totalurval inte ett alternativ. Anledningen till att sökningen inte utvidgades i och med detta är för att behålla ett fokus på händelserna kring lagförslaget som lades fram juni 2016. Detta anses vara en viktig vändpunkt i debatten om abort, och blir därmed ett rimligt fokus för uppsatsen.

6. Resultat & analys

Nedan presenteras analysen, som är utförd efter det analytiska ramverket. De fyra punktfrågorna som ställdes där är här istället uppdelade tematiskt, för en bättre förståelse samt för en mera sammanhängande analys. Då inte en konkret artikelförfattare refereras till så är detta en helhetsbild från antingen alla artiklar, Siecis artiklar eller Politykas artiklar.

6.1 Subjekten

Här besvaras frågorna: *Vilka subjekt representeras? Hur representeras dessa subjekt?*

Representationen av subjekten kommer att presenteras i två delar, först de subjekt som är aktiva i debatten och hur dessa representeras. Vidare efter detta så kommer vi att diskutera *debattens subjekt*, det vill säga huvudobjekten i abortfrågan, samt hur dessa representeras.

En mängd subjekt representeras i dessa utvalda artiklar. Här beskrivs de subjekt som deltar i debatten *om abortfrågan*. Först och främst syns en tydlig uppdelning i pro-life och pro-choice kluster. I dessa artiklar framställs dessa två sidorna som två starka motpoler, varandras motsatser. Relativt tydligt är även att Siecis representationer uteslutningsvis förknippas med pro-life rörelsens, medan Politykas representationer i stor grad är förknippade med pro-choice rörelsen, men även med den "neutrala mitten". Även då motpolerna "beskriver sig själva" så tar de systematiskt avstånd från varandra. Det är tydligt att pro-life och pro-choice är de stora polerna i debatten, men även begreppen "konservativ höger" samt "liberal vänster" verkar användas synonymt med dessa. Den konservativa högern identifierar sig själv ofta just med begreppet "konservativ höger", men även med begreppet pro-life. Beskrivningen av den liberala vänstern är från båda sidor relativt koncis med varierande användning av samlingsord som "liberala", "vänstern" samt "feminister". Näst intill inget mellanting existerar, utan det är antingen det ena eller det andra som man sympatiserar med i denna representation, och då den "neutrala mitten" representeras är det nästan

uteslutningen en negativ representation. Partiet Medborgarplattformen är ett exempel på ett subjekt som beskrivs som den "neutrala mitten". Utifrån Siecis perspektiv så är det en svaghet hos pro-choice ("motståndarna") rörelsen att oppositionspartiet inte visar öppet stöd för liberalisering av abortlagstiftningen, medan Politykas ställningstagande i detta är att pro-choice rörelsen hade gynnats i det fall Medborgarplattformen hade visat sitt stöd.

Alla subjekt som befinner sig i texterna befinner sig även på olika skalor, t.ex kyrkan som är ett väldigt "brett subjekt", som i sig kan komma att innehåva flera olika mindre aktörer. Från Kyrkan och Sejm (Polsk riksdag) så skalas det ner, vidare till exempelvis organisationer. Ett exempel på detta är de mycket konservativa Ordo Iuris som är kända för sin extrema pro-life kampanj, samt för att ha lagt ett förslag med namninsamlingar till Sejm om att förbjuda all abort samt att göra utförandet av abort straffbart. Vidare kommer initiativ samt medborgarinitiativ som projekten "Stoppa Aborterna" och "Låt Oss Rädda Kvinnorna". Härfter kommer olika enstaka personer som nämns vid namn, mestadels använda för att exemplifiera, men även viktiga figurer som presidenten (Andrzej Duda), "landets första dam" (presidentens fru, Agata Kornhauser-Duda) och Lag och Rättsvisas partiledare (Jaroslaw Kaczynski).

Pro-life och pro-choice är utmärkta exempel på subjekt som utgör varsin pol i debatten. Sedan finns det subjekt som inte är lika givna men trots allt har en position i debatten. Exempelvis politiska partier, där Lag och Rättvisa (Prawo i Sprawiedliwość) som har en relativt stark konservativ ställning rent allmänt och i denna fråga, medan Medborgarplattformen (Platforma Obywatelska, även kallad oppositionspartiet) som är de mera liberala, inte har en lika tydlig ställning i denna fråga. Lag och Rättvisa framställs med en tydlig koppling till pro-life rörelsen (men stödjer samtidigt inte till 100% "Stoppa Aborter"s extrema förslag), medan Medborgarplattformen lämnas som relativt neutrala i abortfrågan, och denna representation är näst intill identisk från båda tidskrifter.

Kyrkan är även denna ett subjekt som är mycket viktigt i debatten. *Sieci*, som är en öppet konservativ tidskrift anknyter mycket ofta till kyrkan, och ser den som en tydlig allierad i abortfrågan. I artikeln "Fem avslöjade lögner" (2016) skriver författarinnan även mycket tydligt att Påven, genom sina uttalanden, har visat att han står starkt bakom pro-life sidan i abortfrågan. Påven som katolska kyrkans överhuvud tas som en stor auktoritet, men denna representation är inte helt oproblematisk (Nykiel 2016a s. 28-29). Detta kommer att diskuteras vidare senare. Vissa biskopar har enligt artiklarna tagit tydliga ställningstaganden och initiativ och visat stark sympati till pro-life sidan, och det finns inte mycket som faktiskt beskriver kyrkan som öppen mot pro-choice rörelsen.

Till den andra delen av subjekten, det vill säga de som är *debattens subjekt*, de som är direkt berörda av abortlagstiftningen. Subjekten själva i detta fall kan inte på samma sätt kan delas in i pro-choice och pro-life, dock så kan man se vilka representationer av dessa två poler som finns. Detta innebär huvudsubjekten som är centrala för debatten. Exempelvis så är det irrelevant vad det finns för aktörer i debatten så länge det finns en pro-life och pro-choice sida. Däremot så kan debatten om abort inte utspelas utan de huvudsubjekt som är direkt berörda av frågan. Dessa subjekt är mödrarna/kvinnorna och barnen/fostren. Det finns en viss nyansering i representationerna, och vi börjar med den liberala/pro-choice (Polityka) representationen. I denna används orden "kvinna" samt "foster" för att representera subjekten, och dessa ord är relativt neutrala. Vidare så ser vi hur konservativa/pro-life rörelsen (*Sieci*), snarare än att använda sig av dessa relativt neutrala termer använder sig av "mödrar" samt "barn" för att beskriva subjekten. Genom att kalla ett foster för ett barn så kommer denna representationen senare ha en tydlig emotionell tyngd i debatten, då författarna i *Sieci* bland annat beskriver abort som "barnamord". Foster används i denna debatt snarare i medicinska sammanhang (vilket kan framställa abort som en relativt normal och icke-problematisk procedur), medan barn snarare i sammanhang som anknyter till det emotionella och läsarens samvete. Samtidigt så är ordet kvinna neutralt, medan moder eller mamma direkt innebär inte endast en kvinna, utan en kvinna som har ett barn eller är gravid. Även här skulle man kunna se hur pro-life-representationen försöker anknyta till människors känslor

och samvete genom att byta ut kvinna mot moder, då det andra redan innebär att det finns ett barn och inte endast ett foster.

6.2 Problemet

Här besvaras frågan: *Hur är "problemet" representerat?*

Det finns ett generellt problem som återfinns i alla artiklar, då det är detta som är den stora "starten" på debatten. Detta är medborgarinitiativet "Stoppa Aborter" och deras förslag om att göra den polska lagstiftningen rörande abort ännu mera restriktiv och i och med det, utan undantag, förbjuda alla sorters abortbehandlingar. Detta problem har mycket skiljande representationer beroende på vilken tidskrift det är som publicerar artiklarna. Varje artikel har visserligen en annorlunda vinkel i frågan, men alla artiklar återkopplar på ett eller annat sätt till frågan om abort skall förbjudas eller ej.

Till att börja med så är båda tidskrifter relativt eniga om att abortfrågan vid tidpunkten då detta förslag kom (tidigt 2016) blev en distraktion för det regerande partiet som redan då hade mycket att handskas med. I "En smutsig attack", publicerad av Sieci, där landets första dam blir ombedd att ta ställning i abortfrågan (vilket hon vägrar), anser författaren att detta är en distraktion från oppositionen som försöker att såra presidenten genom att attackera hans ömma punkt - hans familj (Dorota Łosiewicz, 2016; s. 32-34). Från Politykas artikel "Paraplyer förespår storm" beskrivs exempelvis motförslaget till "Stoppa Aborters" proposition (projektet "Låt Oss Rädda Kvinnorna"), som något av en bromskloss för den eskalerande situationen kring ett totalförbud av abort. Protesterna som ägde rum oktober 2016 samt motförslaget tolkade författarna som en slags nödräddning i en situation som redan gått för långt. Det finns även representationer som menar att abortfrågan endast är en front för en alternativ agenda, där motiv som att rädda liv eller kvinnors rättigheter kan vara en sorts täckmantel för ett politiskt maktspel (Mariusz Janicki & Wiesław Władyka, 2016; s. 16-18).

Detta är dock inte den enda representationen, och om vi dyker lite djupare ner i varje artikel finner man de nyanseringar och representationer som skiljer dem åt. Till att börja med om vi tittar närmare på hur Sieci framställer problemet, så är inte själva förslaget till en mera restriktiv abortlagstiftning det stora problemet utan mycket av det som följde efter förslaget eller detaljer kring detta och hur detta kom att bli motsättningar för införandet av det restriktiva lagförslaget. Den konservativa högern står i sin representation starkt och konsekvent bakom förslaget om abortförbud, och författarna från Sieci anser att det är vänster-liberalerna som genom manipulationer och omoraliska resonemang försvårar en lagstiftning som kan skydda "alla ofödda barn". Sieci är väldigt tydliga i sina argument att abort är "mord av barn", och att det är detta som vänster-liberalerna strävar efter. Anledningen till varför frågan om att förbjuda abort blir ett problem är hur motståndarna till detta resonerar kring frågan. Enligt författarna av dessa artiklar så är antingen pro-choice rörelsen i grunden omoraliska, eller att de baserar sina argument på manipulationer.

Exempel då pro-choice rörelsen är omoraliska finner vi bland annat i "En smutsig attack" där motståndarna enligt författarinnan "endast är avundsjuka på landets första dams intelligens och klass" och att de manipulerar frågan om barns liv endast till att försvaga presidentens image, genom att attackera hans familj (Dorota Łosiewicz, 2016; s. 32-34). Ett annat exempel på detta är "Hur ska man bekämpa abort?", där författaren menar att abort är mord, och att mord enligt lag är förbjudet, vilket borde innebära att även all abort borde vara förbjuden, vilket bär med sig budskapet att alla som accepterar någon typ av abort är en sorts lagförbrytare (Piotr Zaremba, 2016; s. 24-25).

Där manipulationer är problemet finner vi exempel i "Fem avslöjade lögnare", där författarinnan påstår att pro-choice rörelsen felaktigt har använt Påvens ord och manipulerat hans uttalanden för att få det som att se ut som att kyrkan går mot en liberalisering av synen på abort. Detta är enligt henne helt felaktigt, då hon genom att citera Påven själv anser presentera bevis för att Påven är helt för att beskydda allt liv och förbjuda abort helt (Marzena Nykiel, 2016a; s. 28-29). I artikeln "Fem manipulationer av abortkriget" presenteras även där, som titeln avslöjar, fem

manipulationer från pro-choice sidan, där fakta förvrängs till fiktion för att tjäna pro-choice sidans argument. I och med detta så ser egentligen inte författarna i Sieci något förhinder för införandet av ett totalt förbud av abort, utan konflikten ligger snarare i hur motståndarna på felaktiga eller omoraliska grunder motsätter sig detta förslag (Marzena Nykiel, 2016b; s. 26-28).

Vidare till Polityka, vars representation av problemet är aningen mindre konkret och de olika artiklarna har olika fokus på olika delar av problemet. De två övergripande representationerna fokuserar mest på att motståndet och motargumenten till en mera restriktiv lagstiftning inte verkar tas seriöst, samt att abortfrågan ses mer som ett politiskt spel än en samhällelig kamp för kvinnors frihet. Ifall vi börjar med det sistnämnda, så handlar mycket av artiklarna "Abortens vardag", "Paraplyer förespår storm" samt vissa delar av "Att rädda kompromissen" om ett maktkrig som verkar pågå mellan politiker och exempelvis kyrkan. Kyrkan som i grund och botten agerar enligt vad som de anser är rätt (vilket inte nödvändigtvis är förankrat i något annat än deras tro) har genom att tidigare visa stöd för den nuvarande regeringen nu, enligt dem, en möjlighet att förvänta sig stöd i frågor av kyrkans intresse. I och med detta så blir det förväntade stödet i abortfrågan från det regerande partiet något av att "någon gör någon en politisk tjänst". Det som ursprungligen var en fråga som var av kyrkans intresse blir nu mera av en politisk fråga, i stil med: "var finns det valröster att plocka? vad skall vi utlova för att ni skall rösta på oss" (Elżbieta Turlej, 2016; s. 33-35, Mariusz Janicki & Wiesław Władysław, 2016; s. 16-18, Mlv, 2016; s. 7).

Det andra sättet som problemet representeras på är att motståndet till det restriktiva lagförslaget inte tas på allvar, även detta anknyter till att man ser motförslaget "Ratujmy Kobiety" mera av en bromskloss, och inte som en egen kamp för frihet. Artikeln "Abortens vardag" försöker genom att motbevisa teorin om motförslaget som en bromskloss genom att motarbeta Siecis framställning av pro-choice rörelsen endast är en grupp av "feminister, homosexuella och anarkister" som gör som det behagar dem. Det artikeln presenterar är att det kan vara upp mot 200 000 illegala aborter årligen i Polen, och att om någon förändring inte kommer att införas snart så kommer detta att växa sig till ett stort problem för hela landets kvinnor. Det är enligt

artikeln inte endast en fråga om valfrihet utan även om att motarbeta ett potentiellt hälsoproblem för kvinnor. Dessa illegala aborter innebär potentiella hälsokomplikationer, vilket gör abortfrågan till även en kamp för kvinnors hälsa.

De illegala aborter som utförs är även enligt statistik inte sedda som ett preventivmedel, utan snarare som en enda utväg för de som exempelvis inte har råd med att uppfostra ett barn (Elżbieta Turlej, 2016; s. 33-35).

Det tydligt att tidningarnas representationer av "den andra sidan" är tydligt avståndstagande. Det är tydligt att problemet alltid ligger hos den andra sidan, och förespråkare av motsatt åsikt framställs ofta som fanatiker, extremister eller omoraliska lagöverträdare. Pro-choice och pro-life sidorna skjuter sig ifrån den andra så gott det går genom att bevisa att den andra sidan har felaktigheter i sin argumentation/framställning av bevis. Bland annat genom starka ordval (som: barnamord, en polsk katolsk Barbie, antagonister, offer av manipulation) gör Sieci en exceptionellt stark avgränsning, där de i samma veva menar att det är andra sidan som är problemet samtidigt som de genom dessa sätt att porträttera problemet skjuter sig längre bort från "motståndarnas" resonemang. Till skillnad från Sieci så är inte Polityka lika extrem i sin representation, och tenderar att oftare använda sig av neutrala ord för att beskriva motståndarsidan.

6.3 Problematik, oklarheter, alternativa perspektiv, ifrågasättningar

Här besvaras frågorna: *Vad har lämnats problematiskt/oproblematiskt i representationen? Vart finns det oklarheter? Kan man se "problemet" ur ett annat perspektiv? Hur skulle representationen kunna bli ifrågasatt, störd eller utbytt?*

Till att börja med så är ställningstagande fundamentalt i denna frågan. I och med att frågan om abort är något som är mycket individuellt, samt att religion ofta har en påverkan på denna åsikt så är antagligen möjligheterna till alternativa representationer av problemet möjliga. Det är svårt att förklara att någons åsikt är fel, vilket ingen av dessa tidskrifter kan göra. Däremot finns där en tydlig uppdelning hur de två tidskrifterna tar varsin sida i debatten och argumenterar utefter förmåga

genom att underminera och påpeka fel hos de andra i största möjliga utsträckning. Det som lämnas problematiskt i ena sidans representation tas snart upp av andra sidan och används som motargument till detta.

Ett exempel på där en representation lämnats problematisk är där båda tidningar, framför allt Sieci, tydligt påpekar att det är inte Lag och Rättvisa (regerande partiet) som lagt fram det restriktiva lagförslaget utan medborgarinitiativet "Stoppa Aborter". Dock så använder båda tidskrifter denna problematiska representation till sin fördel i debatten. Sieci använder detta för att framställa pro-choice rörelsen som naiv och manipulativ då de tror det de vill tro, alternativt att de försökte förvränga fakta för att underminera det regerande partiet. Polityka använder detta för att påpeka att Lag och Rättvisa är i ett dilemma, då de tidigare utlovat stöd för projekt som detta, men att det inte är en lämplig tidpunkt för genomföranden av lagförändringar som dessa just nu då partiet har andra viktiga dilemman att handskas med på andra håll. Detta sätter det regerande partiet i en prekär position, där de inte kan hålla sina löften gentemot sina "allierade", samtidigt som en förargad opposition till förslaget växer fram. Författarna av "Paraplyer förespår storm" menar även att för att störta det nuvarande regerande partiet (vilket författaren anser är nödvändigt för att åstadkomma riktiga, långvariga lösningar på unga polackers problem) så behöver detta initiativ och mobiliseringen till protester även att omvandlas till vilja till valdeltagande. Abortfrågan är med andra ord det första steget för medborgare att inse vilken makt de har som medborgare. Makt till att införa riktiga förändringar i samhället, om de engagerar sig tillräckligt (Mariusz Janicki & Wiesław Władyka, 2016; s. 16-18).

I artikeln "En smutsig attack" så får vi även ta del om hur pro-choice rörelsens önskan om att presidentens fru skall ta ställning i abortfrågan ses som en attack mot landets första dam. Enligt författarinnan så tar presidentens fru, Agata Kornhauser-Duda avstånd från att ta ställning i denna frågan, med en rad förklaringar till hennes handling. Detta framställs som en attack samt som att detta endast är ett slag under bältet från regerande partiets opposition för att skada/distrahera presidenten (Dorota Łosiewicz, 2016; s. 32-34). Detta omnämndes inte i Polityka, men det är rimligt att

föreställa sig att det skulle kunna representeras på alternativa sätt om vi följer deras tidigare representationer. Siecis representation av detta stämmer dock överens med det breda temat om att abortfrågan är en sorts distraktion för det regerande partiet. Då vi endast tar del av Siecis representation av detta moment, så kommer Bacchis (2010) metod tillhanda. Med fokus på hur *representationen* av problemet är, det vill säga att pro-choice rörelsen endast är avundsjuka samt försöker distrahera presidenten, så målas oppositionen upp som det stora problemet. Däremot så är Agata Kornhauser-Dudas tystnad oproblematiserad i denna representation. Om detta hade representeras av Polityka, vem eller vad hade representeras som problematiskt? Kanske Kornhauser-Dudas tystnad skulle representerats som problemet, då hon som en representant av Polen samt som kvinna, förväntas ha en åsikt i frågan?

En mindre tydlig representation från Polityka är abort som en fråga om mänskliga friheter samt rättigheter. I ljuset av detta är motståndarna till en liberalisering av abort inte så mycket som pro-life, utan anti-choice. Huvudsaken i denna representation är att abortförbud nekar kvinnor rätten att bestämma över sin kropp. Till detta så skulle representationen även kunna lägga fokus på att det exempelvis finns de som anser att rätten till abort är ett fundament till "vad som gör EU till EU" och att det är en mänsklig rättighet.

I Sieci återfinner vi framställningen att pro-choice sidan vill ha "fri tillgång till abort utan begränsningar". Samtidigt så finner vi i Polityka att motförslaget som lades fram av "Ratujmy Kobiet" endast ville ha möjlighet till fri abort fram till vecka 12 av graviditeten. Sieci tar dock i artikeln "Fem manipulationer av abortkriget", som är den senast publicerade, och rättar sig till att aborträtten som pro-choice önskar sig är upp till 12 veckor. I och med detta kan man se det första användandet av "fri abort utan begränsningar" som att dra det till det extrema för att ta avstånd från andra sidan av argumentet. Vi kan se ett selektivt användande av fakta, där först den information som bäst passar Siecis syfte används (utan att nödvändigtvis vara bekräftad), rättas senare när det inte går att komma undan med obekräftade fakta.

Som kort nämnt under vilka subjekt som representerades såg vi att användandet av orden barn, foster, moder och kvinna varierade. Skillnaden i representationerna är inte stor, men anmärkningsvärd. Det finns en anledning till varför just Sieci som är starkt pro-life använder sig av moder/barn och Polityka som kan ses som pro-choice använder sig av kvinna/foster. I och med att Sieci är såpass starkt för till att "rädda barns liv", så är det passande att de använder dessa ord som är till deras fördel för att mera effektivt få fram sin poäng. Tolkningen av detta är att genom att använda moder/barn så hoppas författarna från pro-life sidan, genom emotionella och samvetsliga kopplingar, att övertyga så många som möjligt till att stödja deras sida i kampen. Alternativa representationer för detta som skulle kunna passa båda sidor är "gravida kvinnor". Här blir det även uppmärksammat en avsaknad av någon som helst representation av papporna till barnen. Ingen av de 8 artiklarna tog upp faderskap, och i och med att stöd till *familjen* skall enligt det restriktiva lagförslaget vara ett alternativ till abort, så är avsaknaden av någon som helst representation av pappor aningen förundrande.

Båda sidorna stör varandras representationer då det kommer till näst intill alla punkter i frågan. Subjekt framställs annorlunda och framförallt till varje sidas fördel. Tittar vi på Siecis berättelse så har exempelvis pro-choice rörelsen använt sig av Påven för att vinna över folk till sin sida, medan pro-life påstår att Påven är "på deras sida". Religion är ett argument som tycks väga tungt i debatten, och detta kan vi se i artikeln "Fem avslöjade lögner". I denna har Påven uttalat sig (enligt författarinnan) om att allt liv skall beskyddas, från början till slut. För de som tillhör katolska kyrkan och är pro-life, skulle abortfrågan kunna ses som endast ett religiöst dilemma rörande moral samt rätt och fel. I och med detta så kan man se hur flera subjekt eller problem kan tolkas tvetydigt, och varje sida tolkar det radikalt annorlunda till sin fördel (Marzena Nykiel, 2016a; s. 28-29).

Det sista exemplet av problematiska representationer som kommer att tas upp är det om postabortsyndromet. Detta sägs av Sieci (i artikeln "Fem manipulationer av abortkriget") vara ett syndrom som forskare stödjer och kan bekräfta är sant. Detta innebär att mödrar som genomgått abort blir traumatiserade och kommer att leva

med ånger i resten av sitt liv (Marzena Nykiel, 2016b; s. 26-28). Samtidigt så återfinns representationen av detta i en artikel ("Abortens vardag") från Polityka där detta syndrom enligt andra forskare anses vara falskt och inte är vetenskapligt bekräftat. I samma artikel så återberättas en kvinnas historia där hon genomgått en abort, och trots hennes kristna tro så led hon inte av postabortsyndromet som tydligen "väntade henne". De vänninor i hennes närhet, som även de genomgått abort, led inte heller av detta syndrom och en tillade till och med att barnfödelse var mera traumatiserande än en abort (Elżbieta Turlej, 2016; s. 33-35). I och med detta så ser vi hur ett och samma fenomen representeras på två olika sätt till vardera sidas fördel. Sieci använder detta som en taktik för att få kvinnor att ta avstånd från abort för att inte få men för livet, medan Polityka använder detta för att diskreditera pro-life-rörelsens trovärdighet då de använder(enlig Polityka) falsk forskning för att skrämia kvinnor.

6.4 Generellt om resultatet

Vi finner en fråga med två extrema sidor som är satta i motsats till varandra. Dessa sidor är pro-choice och pro-life, där den första representeras i stor del av Polityka och pro-life som representeras av Sieci. Dessa sidor aktivt tar avstånd från varandra, både genom ideologi och handlingar. De två sidorna ser inte någon möjlighet till att gå med på motståndarnas förslag, utan kämpar för att lagstiftningen skall ligga så nära deras intresse som möjligt.

Pro-life sidan, som representeras av den konservativa högern, tar sina exempel till det extrema och gör det de måste för att få igenom sin poäng: att abort är mord, att det är omoraliskt och borde vara olagligt. Information och argumentation ifrån denna sidan är näst intill exklusivt till stöd för deras egen ställning i frågan, där bevis och argument presenteras (enligt deras logik) i ett format där det inte finns någon tvekan om att vara pro-life är det enda rätta.

Pro-choice sidan representeras av tidskriften Polityka, dock med viss reservation. I denna tidskrift så fanns även något av "den neutrala mitten", dock så framställdes

denna neutrala mitten som någorlunda problematisk utifrån pro-choice perspektivet som tidskriften höll sig vid till allra största del. Pro-choice sidan representeras egentligen i största del som en opposition till pro-life rörelsen. Representationen är att pro-life initiativet har gått för långt och måste stoppas, på grund av flera anledningar. Dessa anledningar är sådana som att Lag och Rättvisa har gått för långt med sina konservativa förändringar, att minska antalet illegala aborter, men först och främst för att stoppa ett totalt förbud av abort, som representeras som en tydlig begränsning av kvinnors rättigheter att bestämma över sin egen kropp. Pro-choice sidan representeras med andra ord först och främst som en opposition till pro-life rörelsen som växt sig för stark för att låtas vara i fred. I det politiska klimat som finns år 2016 så blir debatten snarare att försvara de få rättigheter till abort som kvinnorna redan har, vilket gör pro-choice sidans argument aningen mera defensiva.

Sedan så kommer även den "neutrala mitten" upp i frågan. Denna "neutrala mitt" representerades först och främst i Polityka som partiet Medborgarplattformen och deras allierade. Det diskuterades att Medborgarplattformen *förväntades* som oppositionsparti ta ställning med pro-choice rörelsen och även de kämpa för liberalisering av den aktuella lagstiftningen rörande abort. Medborgarplattformen skall dock enligt flera artiklar ("Att rädda kompromissen" samt "Vem tynger aborten?") ha som mål att behålla kompromissen som den är. Detta sägs enligt en av författarna bland annat vara på grund av att de vill ha flera *kristna* röster i kommande val och försöker att inte ta extrema ställningar i en fråga som denna (Mlv, 2016; s. 7, Malwina Dziedzic, 2016; s. 16-18). Det finns med andra ord förväntningar på Medborgarplattformen att de skall ta ställning i abortfrågan, då att förbli neutral inte längre är acceptabelt. Detta är ett exempel på hur exempelvis Polityka genom sin representation indirekt indikerar att Medborgarplattformen inte gör tillräckligt i frågan, samtidigt som de aktivt försöker att få oppositionspartiet att flytta från den neutrala mitten till en sida av debatten.

Dessa olikheter i representationen gör det tydligt hur sidorna tar avstånd från varandra, genom att använda sig av samma fenomen (exempelvis; post-abortsyndromet, Påvens uttalanden) framställa fakta till sin fördel. Sanningen om t.ex Påvens uttalanden är endast en, men då ord går att manipuleras så har båda sidor gjort detta på ett eller annat sätt för att det skall passa deras syfte. Även här ser vi hur en neutral mitten eller neutralitet är något som sidorna jobbar med att förminska. Båda framställer främst argument som stödjer deras eget syfte, och ett väldigt bra exempel av detta är från artiklarna "Abortens vardag" samt "Hur ska man bekämpa abort?". I "Abortens vardag" från tidskriften Polityka tar vi del av hur en kvinnas liv kan försvåras extremt, både ekonomiskt och emotionellt, då abort inte är mer öppet tillgänglig. Vi får en inblick i en faktiskt gravid kvinnas upplevelse av abort, en verklig historia som enligt författaren borde vara nog för att övertyga folk till att abort borde vara mera tillgängligt (Elżbieta Turlej, 2016; s. 33-35). I "Hur ska man bekämpa abort?" så anspelar författaren på läsarnas moral och känsla av vad som är rätt och fel. Om det är fel att mörda någon, varför skall det vara tillåtet att mörda ett ofött, hjälplöst barn? Författaren ställer en problematisk fråga (i artikeln ställs till och med flera liknande frågor), men bidrar även med ett konkret svar på hur man som pro-choice skall tänka i sådana svåra situationer. I detta fall kan man till och med skimta delar av en pågående homogenisering, där författaren genom att själv presentera problematik och lösningar ger läsaren all information som man skulle kunna tro behövs, fortfarande från författarens egna perspektiv (Piotr Zaremba, 2016; s. 24-25).

7. Slutdiskussion

Aktörerna i debatten om abortfrågan representeras i resultatet en aning annorlunda från hur den tidigare gjorts. Kramer (2009, s.87) beskrev aktörerna i debatten som (utöver en uppdelning av pro-choice och pro-life) främst kristna kyrkans anslutna mot socialister, icke-statliga organisationer, feminister, kvinnoaktivister etc. I resultatet kan vi se samma uppdelning mellan pro-choice och pro-life, dock så ser vi även ett mer frekvent användande av namn som "konservativ höger" och "liberal vänster". Tidskrifterna bidrar även med en tydlig avgränsning av "vem som tillhör vad". Exempel är att kyrkan representeras som näst intill exklusivt konservativ höger medan medborgarinitiativet är helt liberal vänster.

Chełstowska (2011; s.99) beskrev även hur pro-life sidan främst fokuserade på moraliska samt politiska argument medan pro-choice sidan la fokus på att belysa hälsoaspekten av ett abortförbud. I debatten år 2016 kan vi se en intressant skillnad från tidigare forskning, då båda sidorna involverar sig mera i alla typer av argument. Ett exempel på medicinska argument som även pro-life sidan engagerar sig i är "postabortsyndromet" som nämns av Nykiel (2016b) samt Turlej (2016). Den förstnämnda författarinnan argumenterar för att postabortsyndromet faktiskt existerar och är en fara för kvinnor som väljer att genomföra en abort. Å andra sidan skriver Turlej att påståendet om att postabortsyndromet är ett riktigt fenomen är falskt och inte vetenskapligt bevisat. Detta är ett exempel på hur debatten utvecklats och hur båda parter av debatten har brett ut sina fält för argumentation.

Ytterligare intressant är att Påven fortfarande har en signifikant betydelse i representationerna av problemet. Det är tydligt att Sieci använde Påven som ett argument för att övertyga sina konservativa läsare. Szlewa (2016) samt Kulczycki (1995) beskrev Påven som en viktig förebild för polackerna. Nykiel (2016a; s. 28-29) skriver hur Påven uttalat sig på ett sådant sätt att det är bortom tvivel att han stödjer en mera restriktiv lagstiftning kring abort. Dock så är det endast Sieci som använder sig av Påven som ett argument, vilket delvis tyder på att så länge den katolska kyrkan öppet står för ett abortförbud så kommer detta att vara ett huvudargument för att övertala medlemmar av den katolska kyrkan till att abort borde förbjudas.

Den svarta marknaden som uppmärksammades tidigt (redan 2002 skrev Girard & Nowicka om detta) representeras fortfarande som närvarande i debatten och fullt fungerande av Elżbieta Turlej (2016) i sin artikel "Abortens vardag". Abort är fortfarande tillgängligt, men osäkert. Turlej (2016) skriver att upp mot 200,000 illegala aborter genomförs varje år, vilket visar att antalet illegala aborter (mer eller mindre, då det givetvis är mycket svårt att säkerställa siffror som dessa) inte har minskat. Kramer (2009) samt Szlewa (2016) beräknade båda att genomsnittliga antalet illegala aborter som genomfördes varje år är mellan 80,000 och 200,000. Den restriktiva lagstiftningen har med andra ord inte förhindrat genomförandet av aborter. Samtidigt så har den uppskattade siffran inte heller ökat. Detta skulle kunna relateras till borttagandet av sexualkunskap i skolorna, vilket betyder att polacker fortfarande inte har den kunskap om preventivmedel och samliv som de hade kunnat behöva för att inte vara lika beroende av abort som tidigare. Även abortturism som Girard & Nowicka (2002) samt Kulczycki (1995) nämner återfinns i Turlej (2016) vilket tyder på att detta fortfarande är ett fenomen som påvisar ett inrikes problem med lagstiftningen.

Kramer (2009) skriver hur abortfrågan tidigare har setts som ett substitut inom politiken. Med detta menades att abortfrågan höjts igen, men inte med syftet att "rädda foster" utan med alternativa motiv. Detta bekräftas även 2016 genom att abortfrågan fortfarande representeras som ett visst substitut i den politiska debatten. Turlej (2016), Janicki & Wladyka (2016) samt Mlv (2016) beskriver situationen som ett maktkrig mellan kyrkan och politiker. Genom att Lag och Rättvisa visat sitt stöd öppet för kyrkan representeras detta som att partiet gjorde kyrkan en tjänst, endast för att exempelvis kunna samla in konservativa röster. Samtidigt så driver kyrkan på sin agenda. Abortfrågan handlar helt plötsligt inte endast om ifall abort borde tillåtas eller ej, utan blir ett instrument för andra politiska agendor. En annan situation presenteras av Łosiewicz (2016), där författarinnan skriver att "attacken" på landets första dam endast är en distraktion för presidenten för att försvaga hans position.

Vidare in på spåret om substitut så kommer man in på hur det diskuteras kring den nuvarande lagstiftningen (som i folkmun kallas kompromissen) som fortfarande representeras av pro-choice som en kompromiss. Girard & Nowicka (2002) skrev om

hur polackerna inte var redo att kämpa emot förslag för en restriktiv lagstiftning efter kommunismens fall. När förslaget om att göra abortlagstiftningen ännu mera restriktiv under 2016 visades ett motstånd direkt. Janicki & Władyka (2016) argumenterar även att målet med motförslaget från Låt Oss Rädda Kvinnorna kan antingen vara i syfte att faktiskt liberalisera lagstiftningen men att det kan ses som en nödlösning för att stoppa pro-choice förslaget som är på frammarsch.

Ett av de absolut mest intressanta resultat var det "alternativa vokabulär" som Heinen & Matuchniak-Krakuska (1995) presenterade. I den tidigare forskningen så hade "abort" bytts ut mot "mord" eller barnmord", "gravid kvinna" till "moder" och så vidare. Det var även främst pro-choice sidan som utvecklade detta alternativa värdeladdade vokabulär. Näst intill identiskt använder sig den konservativa tidskriften Sieci av samma alternativa vokabulär. Exempel på detta är; "foster" blev "barn", "kvinna" blev "moder" och "abort" blev "barnmord". Även här var det exklusivt pro-life sidan som använde sig av detta, medan pro-choice sidan konsekvent använde sig av ett neutralt vokabulär. Med andra ord behöver pro-life sidan fortfarande att ta till manipulationer som ett alternativt vokabulär för att effektivt få fram sin poäng.

I tidigare forskning var medicinska argument samt definitionen av hälsa en viktig del i helheten. I materialet så fanns det inga betydande inslag av problematisering av begreppet "hälsa" eller att det är enligt flera länder och organisationer sett som ett problem att ha en så pass stor svart marknad för abort. Argument om kvinnans suveränitet över sin kropp, som nämns av Kramer (2009), används inte lika effektivt, om alls, som förväntat.

Som en kort sammanfattning för slutdiskussionen så finns det många likheter med tidigare forskning kring hur lagstiftningen rörande abort i Polen har diskuterats tidigare. Representationen av frågan idag visar dock något som enligt mig tyder på att Polen förr eller senare kommer att vara tvungna att gå med på ytterligare liberalisering av lagstiftningen. Indikatorer (som redan från tidigare forskning) pekar på att abortförbudet är ett hälsoproblem i Polen samt Alicjas fall där hon blev blind på grund av att ha blivit nekad abort kan inte glömmas. Samtidigt blir abortfrågan en fråga om vem som har suveränitet över kvinnans kropp - kvinnan eller fostret? De

polska medborgarna har en lång väg kvar till en överenskommelse. Det återstår att se om status quo kommer att bevaras eller ifall en av sidorna kommer att få sin vilja igenom.

Avslutningsvis hoppas jag att denna uppsats kan bidra till en bredare förståelse kring abortfrågan i Polen idag. Genom att få en inblick i hur frågan representeras i polska opinionstidskrifter kan detta förhoppningsvis ge en bild av argument, aktörer, viktiga frågor och möjligtvis en blick för hur den framtida debatten kan komma att se ut. Ett intressant tema att undersöka vidare här skulle vara hur olika målgrupper reagerar på ett och samma meddelande skrivet med hjälp av de två olika vokabulären. Kombinerat med "tvivelaktiga fakta" som postabortsyndromet hade detta kunnat bli en mycket intressant undersökning om ordens makt i en såpass laddad fråga som abortfrågan. De resultat som presenteras i denna uppsats kan inte generaliseras till någon större kontext då materialet och kontexten är starkt knuten till situationen i Polen. Det som skulle kunna lyftas till någon mera generaliserande undersökning är att undersöka hur argumentation för eller emot en viss abortlagstiftning byggs upp. Teman som moralitet, rättighet till liv, suveränitet över sin kropp och hälsa är endast exempel på teman som var centrala i denna uppsats och som skulle kunna vara av betydelse i andra sorters undersökningar.

Källförteckning

Primärkällor

[BBC.com](http://www.bbc.com/news/world-europe-11342247) (16.12.10.): Irish abortion ban 'violated woman's rights'. <http://www.bbc.com/news/world-europe-11342247> (hämtad: 5.12.17)

Dziedzic, M. (2016). Komu ciąży aborcja. *Polityka*, nr 14 (3053); 30 mar, s. 16-18.

Janicki, M. & Władyka, W.. Parasolki wróżą burzę. *Polityka*, nr. 42 (3081); 12 okt, s. 16-18.

Łosiewicz, D. (2016). Brudny atak/Hejt przeciw pierwszej damie. *Sieci*, nr. 16 (177); 18 april, s. 32-34.

Mlv (2016). Ratowanie kompromisu. *Polityka*, nr. 33 (3072); 10 aug, s. 7.

Nykiel, M. (2016a). Pięć zdemaskowanych kłamstw. *Sieci*, nr. 32 (193); 8 aug s. 28-29.

Nykiel, M. (2016b). Pięć manipulacji wojny aborcyjnej. *Sieci*, nr. 41 (202); 10 okt, s. 26-28.

Turlej, E. (2016). Aborcji życie codzienne. *Polityka*, nr. 16 (3055); 13 apr, s. 33-35.

Zaremba, P. (2016). Jak walczyć z aborcją. *Sieci*, nr. 15 (176) ; 11 apr, s. 24-25.

Newsweek Polska (04.10.16): #czarnyprotest. Tłumy na demonstracji w Warszawie. Protesty także w innych miastach. W Poznaniu doszło do starcia z policją <http://www.newsweek.pl/polska/czarny-protest-ogolnopolski-strajk-kobiet-relacja-na-zywo,artykuly,398044,1.html> (hämtad 23.10.17)

Polsk lag: Dz. U. z 1993 r. Nr 17, poz. 78, "Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży". <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19930170078/U/D19930078Lj.pdf> (hämtad 5.12.17)

Svenska Dagbladet (12.10.05): Gör abort till en EU-rättighet. <https://www.svd.se/gor-abort-till-en-eu-rattighet> (hämtad: 5.12.17)

TVN24 (05.05.16): Projekt całkowitego zakazu aborcji już w Sejmie. Prawie pół miliona podpisów <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-z-kraju,3/komitet-stop-aborcji-zlozyl-projekt-ustawy-w-sejmie,658703.html> (hämtad 23.10.17)

Wyborcza.pl (13.06.17): Aborcja wraca do Sejmu. Znów trzeba ratować kobiety.
<http://wyborcza.pl/7,75398,21952378,aborcja-wraca-do-sejmu-znow-trzeba-ratowac-kobiety.html?disableRedirects=true> (hämtad 5.12.17)

Sekundärkällor (här tidigare forskning)

Bacchi, C., & Eveline, J. (2010). *Mainstreaming politics: Gendering practices and feminist theory*. University of Adelaide Press.

<https://www.adelaide.edu.au/press/titles/mainstreaming/>

Chelstowska, A. (2011). Stigmatisation and commercialisation of abortion services in Poland: Turning sin into gold. *Reproductive Health Matters*, 19(37), 98-106.

Dudova, R. (2010). The Framing of Abortion in the Czech Republic: How the Continuity of Discourse Prevents Institutional Change. *Sociologicky Casopis-Czech Sociological Review*, 46(6), 945-975.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wängnerud, L. (2012). *Metodpraktikan : Konsten att studera samhälle, individ och marknad (Fjärde upplagan. ed.)*. Stockholm: Wolters Kluwer.

Euro Topics, Europe's press comments: Polityka

<https://www.eurotopics.net/en/148750/polityka> (besökt 28.10.17)

Girard, F., & Nowicka, W. (2002). Clear and Compelling Evidence: The Polish Tribunal on Abortion Rights. *Reproductive Health Matters*, 10(19), 22-30.

Heinen, J., & Matuchniak-Krasuska, A. (1995). Abortion in Poland: A vicious circle or a good use of rhetoric - a sociological study of the political discourse of abortion in Poland. *Women's Studies International Forum*, 18(1), 27-34.

Heinen, J., & Portet, S. (2010). Reproductive Rights in Poland: When politicians fear the wrath of the Church. *Third World Quarterly*, 31(6), 1007-1021.

Kramer, A. (2009). The Polish Parliament and the Making of Politics through Abortion: Nation, Gender and Democracy in the 1996 Liberalization Amendment Debate. *International Feminist Journal of Politics*, 11(1), 81-101.

Kulczycki, A. (1995). Abortion policy in postcommunist Europe: The conflict in Poland. *Population and Development Review*, 21(3), 471-505.

Polityka.

<https://www.polityka.pl/TygodnikPolityka> (besökt 28.10.17)

Szelewa, D. (2016). Killing 'Unborn Children'? The Catholic Church and Abortion Law in Poland Since 1989. *Social and Legal Studies*, 25(6), 741-764.

Teleskop.

<https://www.teleskop.org.pl/zkdp/app.html>. Data från december 2016, uppdaterad 2017.08.10

W Sieci Prawdy.

<https://www.wsieciprawdy.pl/> (besökt 28.10.17)

Żuk, Piotr, & Żuk, Pawel. (2017). Women's health as an ideological and political issue: Restricting the right to abortion, access to in vitro fertilization procedures, and prenatal testing in Poland. *Health Care for Women International*, 38(7), 689-704.